

Отже, у педагогіці, як і в мистецтві результат не повинен повторюватися, він має бути індивідуальний. Педагогічний досвід підвищує результативність у формуванні знань, умінь і навичок студентів. Такий досвід, удосконалюючи і розвиваючи педагогічну роботу, допомагає домогтися стабільно високих результатів, дозволяє реалізувати креативність, комфортність, варіативність та інші принципи навчання.

Гжесюк А. О., к.е.н; старший викладач
кафедри міжнародної торгівлі

РОЗВИТОК СИСТЕМ ОСВІТ КРАЇН ЛІДЕРІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність. Потужний Болонський процес університетської консолідації, який набуває дедалі вагоміших якостей у Європі, вже найближчим часом забезпечуватиме високий ступінь зіставності навчальних програм, мобільності викладачів і студентів, а отже, і конкурентоспроможності як окремих університетів у цілому, так і конкретних спеціальностей у них. Це обумовлює актуальність дослідження розвитку систем освіти країн лідерів в умовах економічної глобалізації. Посилення глобалізаційних впливів на ефективність освітніх послуг, зумовлене їх інтернаціоналізацією, суттєво впливає на діяльність ВНЗ, адже відтепер послуги, що надаються, потребують чіткої специфікації, відповідності міжнародним стандартам, зіставності навчальних планів і програм, високої мобільності викладачів і студентів, тотожності набутих компетенцій тощо.

Основними рисами вищої освіти в глобальній економіці переважно є: комерційний характер діяльності ВНЗ; значна концентрація наукового потенціалу в дослідницьких університетах; висока академічна мобільність викладачів і студентів; розширення співробітництва з підприємницькими структурами; посилена конкуренція університетів за талановитих студентів і креативних викладачів; диверсифікація форм здобуття освіти та поступовий перехід певної її частини на віртуальний рівень; державна підтримка окремих освітніх програм; загострення рейтингового протистояння між провідними ВНЗ; посилення автономізації університетів і можливого банкрутства (реструктуризації) їх певної частини.

Освітні ринки європейських країн ще до недавнього часу суттєво відрізнялися за характером та ієрархічною структурою. Підписання у 1999 році спільної декларації міністрів освіти 29 країн Європи у м. Болонья (Італія) дозволило урядам і ряду наднаціональних структур диверсифікувати процеси конвергенції європейських освітніх систем. Зокрема було запропоновано створити Європейський простір вищої освіти, в якому студенти і випускники могли б вільно рухатися між країнами, а кваліфікація, здобута в одній країні, дозволяла б безперешкодно продовжувати навчання чи навіть влаштуватися на роботу в будь-якій іншій.

Найважливіші й багато в чому показові зміни сталися у зв'язку із цим у скандинавських країнах завдяки проведенню в них структурних реформ в освіті, що дозволило державам регіону посісти провідні позиції у світі за розвитком і якістю вищої освіти.

Упродовж багатьох років вища освіта в європейських країнах була поділена між університетським і неуніверситетським секторами, кожен з яких мав право присуджувати окремий тип кваліфікації своїм випускникам по завершенні навчання. Такий своєрідний дихотомічний поділ вищих навчальних закладів було прийнято називати бінарним поділом.

У сучасних умовах реалізації Болонського процесу в деяких країнах Європи стара структурна модель зазнала змін, що дало підстави багатьом дослідникам стверджувати: на континенті має місце суттєве зближення університетського сектору з неуніверситетським. Непоодинокими є випадки, коли зазначені структури об'єднуються в єдину систему.

Також останнім часом активізувалися процеси «академічного дрейфу», тобто підвищення академічного статусу навчальних закладів до рівня університетів. Так, в Іспанії подібного роду об'єднання Escuelas Técnicas Superiores відтепер видає дипломи університетського рівня, у Німеччині — Fachhochschulen і ряд інших спеціалізованих вищих навчальних закладів також отримали аналогічні повноваження. В Австрії деякі спеціалізовані навчальні заклади отримали можливість видавати дипломи університетського зразка, хоча частина з них (Kollegs і Akademien) не вважаються вищими навчальними закладами. У Швеції, Ліхтенштейні та Норвегії переконанні, що всі навчальні курси незалежно від того, де вони викладаються, мають університетський рівень. Норвезькі студенти, наприклад, можуть розпочати навчання у Høgskole, а потім перейти до університету, і навпаки.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що сучасні активні структурні трансформації в системах освіти європейських країн в умовах поглибленої імплементації Болонського процесу

потребують ґрунтового дослідження як у плані оцінки переваг і проблем новітніх освітніх реформ, так і в сенсі адаптації позитивного досвіду означених трансформацій в Україні. На превеликий жаль, сучасні дослідження тенденцій розвитку вітчизняної освіти явно превалюють у нашій державі над вивченням особливостей європейських моделей розвитку ринку, розмаїття яких потребує глибокого осмислення та систематизації.

Крім того, сучасні проблеми розвитку освітніх систем країн Європи в умовах інтенсивного впровадження основних документів Болонського процесу, на жаль, ще недостатньо висвітлені у вітчизняній та іноземній науковій літературі. Тож не випадково, що конче важливим для системного дослідження європейських освітніх процесів є аналіз новітніх тенденцій трансформації ієрархічних систем ринків освітніх послуг саме в умовах економічної глобалізації.

Література

1. Реформа освіти: Болонський процес та автономія вищих навчальних закладів / Експертиза закордонних трансформацій. — К.: Фонд Відродження, 2011. — 26 с.
2. Інтеграція вищої освіти України в європейський та світовий освітній простір: економічний вимір. — Чернівці: РВК «Деснянська правда», 2011. — 165 с.
3. *Альтбах Ф.* Высшее образование и ВТО: безумие глобализации / Ф. Альтбах // Вестник высшей школы. — 2001. — № 6. — С. 39–42.
4. К Зоне Европейского Высшего образования. Коммюнике встречи европейских министров, отвечающих за высшее образование, г. Прага, 19 мая 2001 года // Научно-методический центр кадрового обеспечения общего образования ИО ОМОН РФ [Электронный ресурс]. Режим доступа <http://www.Teacher-edu.ru/wmc/bol/1075199885>.
5. *Лук'яненко Д.* Глобалізація економічного розвитку: українська перспектива / Д. Лук'яненко // Вища освіта України. — 2001. — № 2 — С. 79–84.

Гордєєва Т. Ф., канд. екон. наук, доцент,
кафедра міжнародної торгівлі

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Потреба суспільства у кваліфікованих спеціалістах, що володіють арсеналом засобів інформаційно-комунікаційних технологій, наразі перетворюється у ключовий фактор освітньої політики держави, а оволодіння спеціалістами цими технологіями — у фактор їх конкурентоспроможності не тільки на вітчизняному ринку праці, але й на міжнародному. Запровадження нових технологій у навчальний процес має великий вплив на всі його складові: на зміст навчального матеріалу, на методи навчання, на навчальні завдання, на мотивацію студента тощо.

Для успішної реалізації сучасному спеціалісту будь-якого профілю наразі потрібно вміти орієнтуватися у масштабних інформаційних потоках, ефективно взаємодіяти із суспільством, своєчасно знаходити, обробляти і використовувати актуальну і релевантну інформацію, тобто формувати ключові компетенції, базуючись на нових знаннях і інформаційних технологіях, роль яких постійно зростає. Вміння застосовувати нові технології у повсякденній практиці майбутніх спеціалістів-менеджерів є не тільки вимогою часу, а й обов'язковою складовою вимог сьогоденних роботодавців. Особливо це важливо для майбутніх фахівців, що працюватимуть у сфері міжнародної економіки. Пошук партнерів по бізнесу у глобальному економічному просторі, переговори, укладання контрактів, оцінка конкурентів та інші види діяльності наразі неможливі без використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Крім того, обертів набирає електронна комерція, середовищем якої є віртуальний простір і яка по своїй суті є глобальною. Все це актуалізує необхідність підвищення рівня знань і компетентності сьогоденних студентів щодо використання нових технологій у пошуковій, аналітичній і конструктивній (прийнятті рішень) діяльності, формування засад інформаційної культури майбутнього спеціаліста.

Перехід на компетентностний підхід у навчальному процесі університету створює умови для активізації діяльності щодо ширшого запровадження у самостійну та індивідуальну роботу студентів використання інформаційних технологій не тільки для цілеспрямованого пошуку інформації, але й для аналітичної роботи, розв'язання різнопланових задач, прийняття рішень тощо.